

הארץ

www.haaretz.co.il

יום שלישי, כ' בשבט תשע"ד, 21 בינואר 2014 VOL 94/28784 JANUARY 21

אמש באופרה | נעם בן זאב

מצוינים, כמעט

שלושה זמרים בטרצטו היו הסולנים בתמונה הזאת, שתבעה מהם את שיא השירה והמשחק וייצגה את כל הופעתם באופרה: הגיבור ריקרדו המושל, אהובתו הבלתי מוגשגת אמליה, וחברו הטוב, מוכירו ובעלה של אמליה – רנאטו. סופרן וטנור רוצים ללכת למיטה והבריטון מפריע להם: כך, בסרקאזם מסויים, מתארים את מהות האופרה האיטלי קית, וגם כאן הנוסחה עוברת. מגיעה לאופרה טפיחת גדולה על השכם, על קירוס הכוחות המקומיים באומץ רב – היו מצוינים, כמעט. פחות ווליום, פחות צעידות – והשירה שלהם הייתה יכולה להיות שלמה באמת. לידם, קאמן צ'אנב בתפקיד הראשי היה מה שטנור איטלקי צריך להיות: בעל קול נוכח ועגול; אבל במחלקת המשי חק גם הוא צריך עוד להשתפר. הילה פחימה בתפקיד גונב הצגה, שהצליח מאוד באי ריה האחרונה שלה. איתן דרורי, נוח בריגה סוטלנה סנדלה, ולדימיר בראון – ישראלים כולם, נתנו גם הם הופעה טובה ותרמו מוזיקלית להפקה.

יש תמונה אחת ב"נשף המסיכות" שמגלה את קסמיו של ורדי, את הרביקוליות הרד" מטית שלו, את חרשנותו ושליטתו במסורת ביחד – והיא וירטואוזיות עד אי-אמון כמעט: כלילה, בכיכר ההוצאה להורג הזרועה גופות צלובות של נידונים, ותוך המתנה לקבור צת קושרים-רוצחים אלימה, מגלים אהוב ואהובה זה לזו את ליבם. אהבתם אבודה ול- עולם לא תוכל להתממש, אבל אין להחניק אותה ולעצור בה; אליהם מצטרף אדם יקר, שהוא בעלה של האהובה וחברו הטוב של האהוב: האימה, הייאוש, האהבה, התשוקה וחוסר התחלת שלהם, ההסתרה והסוה, הת- קווה והמוות, הלילה – כל אלה מתבטאים בו בזמן בנושאים מוזיקליים שמתנגשים זה בזה. המנצח, דניאל קלגר, ניווט את ההת- רחשות הדרמתית והטכנית הבלתי אפשרית הזאת בשלמות: הצלחתו הגדולה, למען האמת, הייתה להישאר ברקע, כמו במוזיקה לקולנוע: לסגת עם התזמורת כדי להבליט את הסולנים, ועדיין למלא את התפקיד הכי חשוב ברגעים אלה.

אמש באופרה | מיכאל הנדלזלץ

חזימה ואהבה

הפרשנות יוצרת קושי דווקא בדמותו של רנאטו, שלא הייתה לו כל בעיה לשרת רודן אכזר, עד שהתגלה לו שכבודו כגבר בסכנה. מי שיצאה שלמה מהתסכוכת היא אמליה שהתייסרה באהבה, הסתכנה במוות ונותרה עם הרוצח. על כל זה מאפילה הפרשנות הכפויה, שמייצרת גם בימיו סטטי, המרגיש את הפרשנות הפוליטית ומניח ליחסי הר- מיות לראווג לעצמם. מזל שבלט הדמויות החופשות הלכנות, עם גלימות המקהלה באדום, יוצר מעמד מרשים לתמונת הסיום, בה הראש התלוי במערכה הראשונה, אכן נערף בשלישית. זו מההפקות המעטות בהן מרגישה האופרה את ישראליותה. מלבד ריקרדו (קא- מן צ'אנב) התפקידים שחקו והושרו היטב בפני הסולנים הקבועים, וזמרים ישראלים שנקבצו ובאו מהעולם: הילה פחימה בתפקיד המשרת אוסקר, דליה שכטר כבעלת האוב אולריקה ואידה ברטמן בתפקיד אמליה. ול- דימיר בראון ונח בריגר היו הקושרים, ונעזו דניאל היה רנאטו.

"נשף המסכות" של ג'וזפה ורדי הוא בי- טורו סיפור אהבה על רקע פוליטי: ריקרדו המושל מאוהב באמליה, אשת ידו ומוכ- יו רנאטו, והיא מאוהבת בו כסתר ומבקשת להילחם באהבתה. ברקע רוחשות מזימות התנקשות במושל. כשרנאטו נחשף לסיפור אהבה שמתרקם – אך לא מתממש – הוא מצטרף לקושרים, ולמרות שהמושל החליט כבר לוותר על אהבתו האסורה, זה מסתיים בצפוי בדם ורמעות. הבמאי הפולני מיכאל זנאניצקי החליט שהבעיה העיקרית של האופרה היא של- מושל בעצם לא מגיע מר גדול: שהרי גם לא מימש את אהבתו, גם שמר על נאמנות למזכירו, ובכל זאת איכר את חייו. לכן, בע- יורת המעצב לואיג'י סקוליו הוא הופך את ריקרדו לתערובת של סארם חוסיין, סטלין ולנין. פולחן האישיות מסומן כבר בהתחלה, כשבתמונה הראשונה מלא רקע הבמה בפסלי המושל, וראשו של אחד מהם תלוי מעל, סימן לבאות. בסוף תמונת הנשף, פסל ענק מאבד את ראשו, כדי שלא נחמיץ את הלקח.

האופרה הישראלית מעלה את "נשף מסכות" מאת ג'וזפה ורדי. במאים: מיכאל זנאניצקי וחוסיין דוביאט. תפאורה: לואיג'י סקאלה. תלבושות: יואנה מדינסקה. תאורה והקרנות: בוגומיל פלביץ'. כוראוגרפיה: קתרין אלכסנדר קמיץ. התזמורת הסימפונית ראשון לציון בניצוח: דניאל קלגרי